

GEMEENTE BOEKEL

VOORSTEL AAN DE RAAD

Datum	:	18 mei 2021
Voorstel van	:	college van burgemeester en wethouders
Onderwerp	:	Vaststellen RES 1.0
Portefeuillehouder	:	M. Buijsse

Samenvatting:

Voor u ligt de regionale energie strategie (RES) 1.0. Een in regionale samenwerking opgesteld document waarin de regio Noord-Oost Brabant aangeeft hoe we invulling willen geven aan onze opdracht om de doelen uit het klimaatakkoord te halen.

Het blijkt dat de doelen nagenoeg gelijk zijn gebleven aan de doelen bij de concept-RES uit 2020.

Gezamenlijk einddoel is een CO2 reductie van 95% in 2050 en een reductie van 49% in 2030.

Ter indicatie, de regionale opgave voor 2030 is zo'n 8,8PJ (energie en warmte). Dat komt neer op zo'n 2800 hectare zonnedak (dat is zo'n 80% van het oppervlak van de gemeente Boekel) of zo'n 170 windmolens met een tiphoogte van 200 m. Dit met als randvoorwaarde dat we ook nog 11% energie besparen.

In het proces is ook doorgerekend wat dit voor Boekel betekent, voor 2030 een besparing van 0,11 PJ wat gelijkstaat met ongeveer 36 hectare zonnedak / zonneveld.

In deze RES 1.0 staat niet concreet uitgewerkt hoe de doelen gehaald gaan worden. Wel is vastgelegd met welk proces we invulling willen geven aan de besparing.

Het plan is dat deze RES 1.0 door alle gemeenteraden in de regio wordt bekrachtigd zodat deze aan het Rijk kan worden aangeboden als onze gezamenlijke aanpak.

DE RES staat niet op zich. Aan u is ook ons Duurzaamheidsplan voorgelegd. Het duurzaamheidsplan kijkt breder dan alleen energie en is overkoepelend. Wel is het zo dat de doelen uit dit RES zijn overgenomen in ons duurzaamheidsplan.

Daarnaast werken we met de gemeenten Maashorst i.o. en Bernheze nog aan de transitievisiewarmte (TVW). Ook die wordt nog separaat aan u voorgelegd. In de TVW maken we afspraken hoe we uiteindelijk komen tot andere energiebronnen dan aardgas. Dat omdat aardgas 1 van de grotere veroorzakers is van de uitstoot van CO2.

Voorgesteld besluit:

In te stemmen met de RES 1.0. Dit houdt in dat:

1. het bod van de RES Noordoost Brabant voor elektriciteit (5,8PJ of 1,6 TwH), warmte (3 PJ) en besparingen (11%) nagenoeg ongewijzigd wordt gehandhaafd en daarmee ook het aandeel van de deelnemende partijen daarin;
2. een kaart met zoekgebieden deel uitmaakt van de RES 1.0. Op deze kaart staan zoekgebieden voor zowel zon als wind, waarop naast de lokaal vastgestelde zoekgebieden ook de zoekgebieden staan aangegeven welke binnen de gemeenten openbaar worden verkend/ in procedure zijn;

3. er in de regionale samenwerking invulling gegeven wordt aan samenwerkingsscenario 2. Dit is inclusief het voeren van gesprekken met de netbeheerders op regionaal niveau;
4. de handreikingen in deel III worden vastgesteld als handreiking voor de onderbouwing van lokale keuzes en ten behoeve van het regionale gesprek over lokale afwegingen, maar niet als bindend kader;
5. wordt ingestemd met de reactie in bijlage 1 op de ingediende zienswijzen bij de concept-RES.

Inleiding/probleemstelling:

Met het klimaatakkoord van Parijs uit 2015 onderkennen 197 landen de negatieve gevolgen van klimaatverandering en hebben die landen toegezegd plannen uit te werken om te komen tot een reductie van de uitstoot van CO₂ van 95% ten opzichte van 1990. In Nederland is dat vertaald neet het klimaatakkoord. Daarin is ook een tussendoel vastgelegd, in 2030 een CO₂ reductie van 49%. In het klimaatakkoord is ook vastgelegd dat alle 30 Nederlandse regio's een regionale energie strategie (RES) voorleggen waarin de aanpak om te komen tot die doelen concreet wordt gemaakt.

In de zomer van 2020 stelden de gemeenteraden en het algemeen bestuur van twee waterschappen in de regio Noordoost Brabant en het college van GS van de provincie in met de Concept-RES. U heeft dat gedaan in de raadsvergadering van 25 juni 2020. Daarmee stemden zij in met het gezamenlijk regionaal bod van 5,8 PJ of 1,6 Twh aan hernieuwbaar op te wekken elektriciteit, 11 % besparing van elektriciteit en warmte en 3 PJ hernieuwbaar op te wekken warmte. Dit alles in de periode tot 2030. Ook stemden de deelnemende gemeenten ieder afzonderlijk in met het eigen aandeel daarin, voor Boekel 0,11 PJ.

Tevens werd ingestemd met de leidende principes voor regionale samenwerking in de RES Noordoost Brabant en met het afwegingskader als handvat voor het afwegen van lokale- en (sub)regionale gebiedskeuzes. Met dit bod heeft de regio gezamenlijk de verantwoordelijkheid genomen om het gevraagde aandeel te leveren aan de energietransitie, dat nodig is om de doelen uit het nationaal Klimaatakkoord te bereiken. Dit bod werd vervolgens via het Nationale Programma Regionale Energiestrategie (NPRES) voorgelegd aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Ook de andere 29 regio's namen een vergelijkbaar besluit. Op 1 februari 2021 heeft het PBL in een analyse van deze plannen geconcludeerd dat deze vertrouwen geven dat de benodigde opgaven in 2030 worden gehaald.

In de tussentijd zijn alle partijen die vertegenwoordigd zijn in de RES, verdergegaan met het werken aan deze opgaven. Zoekgebieden werden verkend en in een aantal gevallen vastgesteld, beleid voor wind en zon besproken, transitievisies warmte voorbereid. Er werd gesproken met inwoners, met ondernemers, agrariërs en maatschappelijke organisaties. Ondertussen werd er energie bespaard en duurzame energie opgewekt. Wat op deze manier werd bereikt, vindt u in de RES 1.0 die nu voor u ligt.

In Boekel wordt die opgave verder concreet gemaakt in het uitvoeringsprogramma bij het duurzaamheidsplan. Op pagina 16 kunt u lezen dat Boekel goed op schema ligt met het opwekken van zonne-energie. Het gebrek aan transportcapaciteit speelt ons nu parten. In dit document kunt u lezen dat ook daar aan wordt gewerkt. Omdat het transport probleem in Boekel groter is dan gemiddeld hebben we er in ons uitvoeringsprogramma duurzaamheid extra aandacht voor.

De RES 1.0 is een actualisatie van de concept-RES en geeft dus in de eerste plaats inzicht in de stand van zaken van de realisatie van de opgaven, via de informatie uit de klimaatmonitor en een geactualiseerd overzicht van de zoekgebieden zon en wind. De opzet van de RES 1.0 is verder grotendeels dezelfde als die van de Concept-RES. De RES 1.0 is een momentopname waaruit blijkt waar we als regio nu staan. Tegelijk wordt gevraagd om in te stemmen met de keuze van de stuurgroep voor een vorm van samenwerking, waarbij de autonomie van gemeenten als leidend principe gehandhaafd blijft. Ook de eerdere randvoorwaarden naar het Rijk zijn aangevuld. Nieuw is de informatie over de effecten op- en de optimalisatie van het netwerk. Toegevoegd is informatie over de potentie van warmtebronnen bij de Regionale Structuur Warmte Tot slot is een reactie op alle zienswijzen als bijlage bijgevoegd. Een overzicht van de verschillen met de concept-RES is onderstaand weergegeven.

Concept-RES

RES 1.0

1. De RES: een tussenstap tot 2030	• Vastgesteld	→	1. Inleiding 2. RES op weg naar 2030 2.1 Leidende principes
DEEL I – Het 'Bod' 2. De Opgave 3. Leidende principes 4. Zoekgebieden	• Vastgesteld	→	DEEL I – De Opgave 3. De Opgave 4. Zoekgebieden
DEEL II – Inhoud & Uitvoering 5. Afwegingskader 5.1 Potentie 5.2 Landschap 5.4 Koppelkansen 5.3 Maatschappelijke Acceptatie 5.5 Maatschappelijke Kosten en Baten	• Vastgesteld als handvat. • Geen regionale regie.	↔	DEEL III – Uitvoering 5. Hoe gaan we dit samen realiseren? 5.1 Proces naar 2030 5.2 Regionaal samen werken in RES-verband 5.3 Boring in beleid 5.4 Participatie en communicatie met de regio 6. Randvoorwaarden realisatie (naar het Rijk)
6. Hoe samen te realiseren 6.1 Regionale samenwerking 6.2 50% lokaal eigendom 6.3 Boring in beleid 6.4 Communicatie 6.5 Monitoring 6.6 Randvoorwaarden (naar het Rijk)	• Vastgesteld • Opdracht voor verdere uitwerking richting RES 1.0.	↔	DEEL II – Inhoud 7. Overwegingskader 7.1 Potentie 7.2 Landschap 7.3 Koppelkansen 7.4 Maatschappelijke acceptatie 7.5 Maatschappelijke kosten en baten
7. Wat gaan we doen na concept-RES?			8. Participatie 50% lokaal eigendom

Relatie met eerdere besluitvorming:

- Presentatie eerste tussenresultaten 4 feb 2020.
- Vaststellen concept bod RES 25 juni 2020.

Beoogd resultaat:

Een door de regio gedragen RES 1.0, die voldoende ruimte biedt voor de partijen om op eigen wijze, in samenspraak met inwoners en andere belanghebbenden, invulling te geven aan de afgesproken opgaven. Een RES die ook handreikingen geeft voor meer lokale zeggenschap én voor het voeren van het gesprek op bovenlokaal niveau.

Argumenten:

1. De opgaven blijven dezelfde.

Met het vaststellen van de concept-RES is gebleken dat iedere gemeente en ook de waterschappen en de provincie zijn deel van de opgaven op zich wil nemen. De noodzaak van de energietransitie is erkend en er is draagvlak om hier werk van te maken. De regio heeft daarmee een goed bod kunnen doen. Aan die opgaven verandert niets. Er zijn geen ontwikkelingen ten opzichte van de concept RES die aanleiding geven voor significante wijzigingen. Ook de analyse van het PBL geeft hiervoor geen aanleiding. Over de manier waarop de opgaven zullen worden ingevuld, zal de komende jaren meer duidelijkheid moeten komen. In de periode tussen de RES 1.0 en RES 2.0 zal de stap van ambitie naar uitvoering worden gemaakt om één en ander op tijd te kunnen realiseren. De rol van de RES-organisatie is de voortgang te monitoren en waar nodig, te ondersteunen. De voortgang zal regelmatig in RES verband worden besproken. Partijen hebben de bereidheid elkaar daarbij te helpen.

2. Zoekgebieden worden in kaart gebracht

Er zijn verschillende soorten zoekgebieden: Zoekgebieden die door de gemeenteraad zijn vastgesteld en zoekgebieden die in de idee- of verkenningsfase verkeren en waarover nog geen besluit is genomen. Ook is het belangrijk om te beseffen dat het ook bij vastgestelde gebieden nog steeds om **zoekgebieden** en niet om vastgestelde locaties gaat. De komende jaren zal in samenspraak met alle belanghebbenden door de gemeenteraad definitief worden besloten waar zon- en/of windenergie zal worden opgewekt.

3. Regionale samenwerking krijgt vorm

De stuurgroep van de RES, waarin bestuurders van alle gemeenten, waterschappen en de provincie zitten, heeft verschillende scenario's voor samenwerking besproken. Van scenario 1: netwerk tot scenario 3: uitgebreide samenwerking waarin alle thema's vanuit een regionaal kader vorm zouden worden gegeven. De deelnemers van de RES in Noordoost Brabant konden elkaar vinden in scenario 2. Uitgangspunt van dit scenario is dat de lokale autonomie leidend is. Deze keuze betekent aan de ene kant dat de RES bijvoorbeeld een platform is voor uitwisseling van kennis en ervaring, de voortgang monitort en zorgt voor afstemming met de netbeheerders Enexis en Tennet. Maar aan de andere kant bespreekt de regionale stuurgroep, op

basis van de opgestelde handreikingen, de onderbouwing van de door gemeenten te maken keuzes. Verder zijn er afspraken gemaakt over de inzet van ambtelijke capaciteit van de deelnemende partijen in de RES. Een opzet van de procesafspraken op hoofdlijnen is opgenomen in hoofdstuk 5 van de RES 1.0. Deze keuze betekent ook dat de samenwerking niet vrijblijvend is en dat men bereid is elkaar te ondersteunen en samen te zoeken naar de beste resultaten. Dat laatste gebeurt momenteel vooral in drie subregio's en tussen buurgemeenten.

4. *Handreikingen voor goede besluitvorming*

Deel III bevat twee handreikingen: Overwegingskader en 50% lokaal eigendom. Het zijn nadrukkelijk **handreikingen** en hebben geen bindend karakter. Individuele gemeenten kunnen hier hun voordeel mee doen: het overwegingskader is een handreiking die gemeenten helpt bij de onderbouwing van keuzes voor zoekgebieden en projecten voor grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit met als doel: afdoende bescherming te bieden aan inwoners, landschap en natuur én voldoende ruimte te bieden voor economisch haalbare initiatieven. Aan de hand van dit kader bespreekt de stuurgroep in overeenstemming met de hierboven geschetste samenwerkingsvorm door gemeente te maken keuzes; de handreiking 50% lokaal eigendom is bedoeld om gemeenten handvatten te bieden om invulling te geven aan het streven naar minimaal 50% lokaal eigendom. Met een tweeledig doel: 1. maatschappelijk rendement: lusten uit het project komen deels ten goede aan de lokale gemeenschap; 2. zeggenschap door eigenaarschap: inwoners investeren financieel in en besluiten mee over het project.

5. *Ingediende zienswijzen zijn verwerkt*

Met de besluitvorming van de concept-RES in 2020 zijn diverse reacties ingediend. In deze bijlage staan niet alleen de formele reacties, maar ook wat met deze input is gedaan.

6. *Nuance ten aanzien van de gepresenteerde zoekgebieden*

In de Regionale visie 1.0 wordt op pagina 25, 26 en 27 ingegaan op de zoekgebieden voor zonne- en windenergie. Voor Boekel zijn die gedetailleerd aangegeven omdat wij in ons omgevingsplan buitengebied dat al hebben opgenomen. Daarbij horen twee nuanceringen:

- Windenergie is beperkt interessant. Voor een groot deel van onze gemeente geldt dat we als gevolg van het vliegverkeer van Vliegbasis Volkel een hoogtebeperking hebben.
- Met betrekking tot zonne-energie is de raadsvergadering van 25 juni 2020 een motie aangenomen waarin we hebben vastgelegd dat nieuwe aanvragen voor zonneweides worden aangehouden, in afwachting van nieuw beleid. Dat nieuw beleid is nog niet opgesteld. Doordat er als gevolg van de transportschaarste op het netwerk ook een aanmeldingsstop is ligt de focus nu op andere onderdelen. De RES 1.0 betekent niet dat er nieuw beleid is of dat het gemeentelijk standpunt van juni 2020 is achterhaald.

Keuzemogelijkheden:

1. *Het kan ook wel wat minder*

Bij de doorrekening door de PBL blijkt het totaal bod van de regio's ruim te voldoen aan de opgave. Dat zou de vraag op kunnen roepen: kan het niet wat minder, want we halen het toch wel? In de regio Noordoost Brabant is het bod niet groter dan de opgave voor de regio, dus wordt van de regio een enorme inspanning gevraagd om de omslag van ambities op papier naar uitvoering te maken. Dat laatste geldt overigens voor heel Nederland: Het PBL heeft duidelijk gemaakt dat de status van de opgaven tot nu toe ambities op papier zijn en dat de stap naar uitvoering nog gemaakt moet worden. Het risico bestaat dat bij de uitvoering blijkt dat niet alle ambities waargemaakt worden. Bovendien houdt de energietransitie niet op in 2030. Het is de bedoeling om in 2050 geheel klimaatneutraal te zijn.

2. *We kunnen niet verder als het netwerk niet wordt uitgebreid.*

Onder andere door de groeiende vraag en aanbod van duurzame energie is transport schaarste op het energienetwerk ontstaan. Dit geldt met name voor de aansluiting van grootschalige projecten. Enexis maakt deel uit van de organisatie van de RES-NOB om de toekomstige behoeften in kaart te kunnen brengen en de

benodigde investeringen hierop af te stemmen. Enexis ziet daarbij de RES-plannen tot 2030 als uitgangspunt voor investeringsbeslissingen. Door deze samenwerking hopen partijen samen te komen tot uitvoering van de geplande opgaven.

3. *Zet meer in op innovatie*

Er leven veel vragen over het gebruik van innovatieve technieken voor het opwekken en opslaan van duurzame energie. Er wordt op dit vlak veel onderzoek gedaan en experimenten uitgevoerd, bijvoorbeeld voor geo-en aquathermie. De informatie over deze ontwikkelingen worden op (inter)nationaal en regionaal niveau met elkaar gedeeld. De huidige opgave die in 2025 vergund moet zijn is gebaseerd op bewezen technieken voor zon en wind en warmte. Voor de lange termijn zal blijken of nieuwe technieken een rol kunnen gaan vervullen in het bereiken van klimaatdoelen.

In ons uitvoeringsprogramma duurzaamheid hebben we hier ook nadrukkelijk aandacht voor.

Financiële gevolgen en dekking:

De vaststelling van de RES 1.0 heeft geen financiële consequenties. De opgave is gebaseerd op lokale plannen die ter besluitvorming aan de gemeenteraad worden voorgelegd en in de begroting van de gemeente (of het waterschap) worden verwerkt. Voor de financiering van de RES-organisatie is voorzien tot 1 januari 2022. Voor de periode daarna is een voorstel aan het Rijk in voorbereiding.

De acties die Boekel in gaat zetten om de klimaatdoelen te halen zijn verder vastgelegd in ons duurzaamheidsplan. In de uitvoeringsagenda worden daar kosten aan verbonden en van dekking voorzien. Hebben wij meer ambitie of wordt de ambitie door andere regelgeving verhoogd dan kan het zijn dat extra middelen nodig zijn. In dat geval zal dat met een nieuw raadsvoorstel worden voorgelegd. Sowieso zal jaarlijks de RES worden gevolgd en de voortgang worden gerapporteerd.

Risico's:

De risico's van de RES zijn beperkt. Pas bij de daadwerkelijke uitvoering komen de risico's aan de orde.

Het grootste risico van de strategie is draagvlak. Laten we helder zijn, uiteindelijk zijn de kosten om klimaatneutraal te worden fors. Die kosten worden door de burger betaald. Daarmee lopen we het risico het draagvlak bij de bevolking kwijt te raken. Om dat te voorkomen moeten we blijven informeren en uitleggen waarom we dit doen. Kern daarbij is dat we dit doen voor onze kinderen. Een leefbare wereld na 2050.

Communicatie:

De raadsleden zijn door de RES geïnformeerd o.a. via een webinar op 20 januari en door deelname aan een themabijeenkomst, georganiseerd door de griffies, over de regio op 5 februari. 7 April is nog een webinar georganiseerd waar raadsleden, met het oog op de bespreking in de raden en algemeen besturen vragen konden stellen. De communicatie over de energietransitie en de wijze waarop deze lokaal wordt ingevuld, wordt door de gemeente (en eventueel waterschap en provincie) zelf opgepakt.

Met betrekking tot de duurzaamheidsplan en de Transitievisie Warmte worden ook lokale sessies gehouden. Hier worden telkens ook lokale belangengroeperingen meegenomen. Het is hierbij een kunst om mensen gemotiveerd te houden, zeker als je nog in een abstracte fase zit.

Uitvoering en evaluatie:

Zoals gezegd, de concrete uitvoering loopt veelal via projecten uit ons duurzaamheidsplan. De RES zal 2 jaarlijks worden bijgesteld en geëvalueerd. Deze heeft als toevoeging 1.0 en is dus zeker geen eindstation.

Voorstel:

In te stemmen met de RES 1.0. Dit houdt in dat:

1. het bod van de RES Noordoost Brabant voor elektriciteit (5,8PJ of 1,6 TWh), warmte (3 PJ) en besparingen (11%) nagenoeg ongewijzigd wordt gehandhaafd en daarmee ook het aandeel van de deelnemende partijen daarin;
2. een kaart met zoekgebieden deel uitmaakt van de RES 1.0. Op deze kaart staan zoekgebieden voor zowel zon als wind, waarop naast de lokaal vastgestelde zoekgebieden ook de zoekgebieden staan aangegeven welke binnen de gemeenten openbaar worden verkend/ in procedure zijn;

3. er in de regionale samenwerking invulling gegeven wordt aan samenwerkingsscenario 2. Dit is inclusief het voeren van gesprekken met de netbeheerders op regionaal niveau;
4. de handreikingen in deel III worden vastgesteld als handreiking voor de onderbouwing van lokale keuzes en ten behoeve van het regionale gesprek over lokale afwegingen, maar niet als bindend kader;
5. wordt ingestemd met de reactie in bijlage 1 op de ingediende zienswijzen bij de concept-RES.

Burgemeester en wethouders van Boekel,

de secretaris,   de burgemeester,

Mr. J.G. Marcic   P.M.J.H. Bos

Bijlagen die zijn bijgevoegd:

- RES 1.0 met de volgende bijlagen

- Bijlage 1 RES 1.0 NOB - Beantwoording zienswijzen concept-RES NOB
- Bijlage 2 RES 1.0 NOB - Rapport achtergrond verbruik en potentie (versie 24 maart 2021)
- Bijlage 3 RES 1.0 NOB - Regionale Structuur Warmte
- Bijlage 4 RES 1.0 NOB - Handreiking Overwegingskader
- Bijlage 4a RES 1.0 NOB - Handreiking afwegingskader landschap
- Bijlage 4b RES 1.0 NOB- handreiking maatschappelijke kosten baten RES NOB
- Bijlage 5 RES 1.0 NOB - Handreiking 50 lokaal eigendom
- Bijlage 5a RAP01i als onderdeel van bijlage 5 RES 1.0 NOB - Business modellen zon wind